

NAGYKÖRÖS és VIDÉKE

Politikai, közgazdasági és társadalmi lap. A „Nagykőrösi Gazdasági Egyesület” hivatalos lapja.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagykőrös, IV. ker., Kossuth Lajos-tér 35.</p>	<p>Főszerkesztő: M a g y a r K á z m é r.</p>	<p>Előfizetési árak: HELYBEN: Egész évre 10 K, 1/2 évre 5 K, 1/4 évre 2 50 K</p>
<p>Megjelenik hetenként háromszor: Kedden, csütörtökön és vasárnap reggel.</p>	<p>Feladó szerkesztő és lap tulajdonos: D. Tóth Ferenc.</p>	<p>VIDÉKEN: Egész évre 12 K, 1/2 évre 6 K, 1/4 évre 3 K. Egyes szám ára vasárnap 10, hétfősznap 4 fill Nyitár soronként 50 fillér.</p>

Szántunk-vessünk.

(K-) Egy éve mult, hogy még a háborus zajt is tulzárnyalta az a közmondás, *„minden talpalatnyi földet megművelni!”* És ez országos kiáltásnak még is volt a fogantaja. Minden talpalatnyi földet alapjában megműnkálták. Ott a hol igazonó állat volt, megszántották a földeket; hol ez hiányzott, emberi erővel forgatták azt fel. Alapjában megműveltek tehát a földet és bevetették.

Akkoriban volt erő elég; mert még a 36—42 évesek is itthon voltak. Az időközi munkára még sem telt mindenhová munkéro. Sok-sok kapás földet láttunk, mint a gaz felvert, s így termést vagy keveset, vagy semmit sem hozott. Szóval a végeredmény nem volt teljes.

A szépen vidult gyümölcs és szőlőtermés is csaldósdást hozott. Ennek nem egyedül a kékkó hiánya volt az oka, hanem főképen az emberi erő hiánya.

Az aratásnál is későn jött sok helyen a segítés. Különösen a törpe gazdaságban volt ez érezhető. E miatt itt-ott már a mag is hullott és kára támadt a birtokosnak. A szénatermés is helyenként megvénült a munkás-hiány következtében.

A munkárák hallatlan magasságot értek el. Volt hely, ahol 14—16 korona volt a férfi munkás napibére, míg a női munkás bére 5—6 koronára emelkedett.

Ily körülmények közt csoda, hogy helyenként abban hagyták a földművelést. Megdráglut az élet!

Már pedig ennek, a háborút viselő országban — ha külső segítségre számítani nem lehet — nem szabad megtertennie. S ha a multban nem volt elég jo organizációja a munkának, ezidén — okulva mult eseményein — ugy kell a munkaerőt megszervezni, hogy minden szükséges munka kellő időben elvégezhető legyen.

Pedig emberi erőnk csökkent azáltal, hogy 36—42 évesek már bevonulnak és a 42—50 évesek is behiva vannak.

De míg a saját munkaerőnk katonai szolgálatot teljesít s így mezőgazdasági munkát végezni nem tud, addig az ellenséges foglyok száma emelkedik s táborokba lesz koncentrálv,

hol különösebb munka teljesítése nélkül közvagyonból él.

Ezt a munkaerőt kell felhasználni nem csak a föld megművelésére, de egyéb szükséges és talpalatnyi munka teljesítésére is.

Kellő organizáció mellett minden szükséges munka olcsó árért lesz teljesítve, s a foglytartás költsége áthárul a termelésre.

Olcsóbb lesz tehát a munkáltatás s a foglytartás költségétől mentesül az ország.

6—700.000 fogolynek helyes elosztásáról van szó. Eddig csak tömegesen adatok munkára foglyok, ahol csoportonként őrizték. A törpe birtokok — kinek 1—2 emberre volt szüksége, — nem juthatott munkához. Helyes szervezettel módját kell ejteni, hogy ezek a kis emberek is olcsó munkáerőhöz jussanak; hogy ne csak a nagybirtok, de a kis föld is olcsó áron megművelhető legyen.

Ugy képzéljük a megoldást, hogy a foglyotömeg decentralizáltsáské várossi vagy községi csoportokra osztásuk, a honnét a munkást kereso anynyi munkást vehet igénybe, a menynyire szüksége van. Aki állandó munkást akar, annak azzal a kötelezettséggel álljon az rendelkezésére, hogy a munkádó a munkás viszonyáról naponta jelentést adni köteles, gy ellenőrizhető minden foglyok, s esetleges szökés esetén könnyen kézre kerül.

Időleges elhelyezése katonai beszállásos módjára történhetik.

Az állam ez esetben még a kor sem veszt, ha az egész ellátás költségé — a mi teljesen kizártnak tekinthető — reá hárulnik.

Sürgösen jár össze minden hatóság, hogy területén hány állandó és hány időleges munkásra van szükség. Ez alapján osztassék szét a foglyotömeg.

A földet művelni kell, a megfelelő erőt onnan kell venni a hol van.

De nemcsak a földművelésre kell erő. Bár ez a legszükségesebb. A szükséges áruk előállítása, íatermelés stb. ezek ki és berakása, az utak javítása, vadvizek elvezetése, víz elleni védekezés mind-mind munkaerőt abszorbeál. Kell tehát e szükségletet kielégíteni. Vagy az ugy is drága élet még jobban megdráglut. Oda kell tehát törekedni, hogy az elviselhetetlen drága-

ságot lefokozzuk, erre elsősorban a munkaárakat kell szabályozni, a mihez egyedül út a foglyokban rejlő munkaerő kijáratása.

Ura hangozzék tehát fel a régi közmondás: *„minden talpalatnyi földet meg kell művelni!”* Szántunk, vessünk, hogy elmünköt biztosítsuk és a drágaságot lefokozzuk! *S hogy ezt elérjük, alkalmazunk hadifoglyokat, a kikkel szorgalmasan együttműködünk!*

Gazdaasszonyok Egyesülete.

A fokozatosan fejlődő társadalmi élet szervezeteket teremt, melyek az egyes ember munkájában, törekvéseiben gyámolítják és segítik. A férfi gondteljes munkájában a legkülönbözőbb társulatok, szövetkezetek, körök támogatják. Addig az asszony a maga ezer bajaival legtöbbször egyedül maradt. A férfi saját dolgaival teljesen elfoglalta küzd, magára hagyja az asszonyt apró, de immáron terhes gondjával. A magyar asszony rendszeresen jó gazdaasszony és nem mindennapi energiával tartja rendbe kisgazdaságát. A jól megalapozott és odaadással vezetett háztartás egyik kellekő a család boldogulásának és lényegesen megkönnyíti a férfi küzdelmes munkáját az anyagi szükséglet elteremtésében. Az asszony jogos panaszra, mit a következtében rosszabbodó társadalmi válnak ki, a férfit legtöbbször türelmetlenségre ingerlik, mert maga is táncszalannál áll szemben ezekkel az illanpotokkal.

A megélhetési körülmények megnehezítése kergette bele a belga asszonyokat a „Gazdaasszonyok Egyesületé” szervezésébe. A háztartás baja az egyesület elé kerül. Asszonyok elé, kik maguk is átérzik a bajukat, kik céltudatosan és természetesen keresik az orvoslás módjait. A legszegényebb és legzordagabb asszony egyformán érzi a megváltozott viszonyokkal járó nyomasztó helyzetet. A közös bajoknak napirendre való hozása és azoknak állandóan napirenden való tartása máris bizonyos eredmény, mely legtöbbször nyomban követ a többé-kevésbé sikeres orvoslás.

Az egyes ösztályok között fellángoló merev választás ellentét és az intelligens asszony a maga kiválóságával és tudásával siet segítségére a kevésbé szerencsés társának.

Hogy mit jelent ez nálunk az egyes ösztályok merev elkülönítése mellett, azt alig kell részletezni.

Az intelligens asszony nyomában el-
tűnik a babona, a balhit és kuruzslás. Vilá-
gosság terjed oly rétegekben, mely eddig
ehhez nem juthattak. A sikeres gazdálkodás
modern segítő eszközeivel ismerethetjük
meg köröket, melyekhez megfelelő szerve-
zetek hiányában sehogy sem férhettünk. A
higiéné törvényei behatolnak a konyhák
lakói közé. Egészséges élelmiszerek kerül-
nek ki oly kezekből, kik örökösen hadilá-
nos álltak az egészség követelményeivel és
ezzel állandan veszélyeztetik a fogyasztó
közönség egészségét.

Az irasszony, ki eddig legfeljebb a
játékosság gyakorlása közben juttatott kö-
nyöradamányi fejbén mozgásokat, az egye-
sület révén minden valóját, egész tudását
a maga összességében beleveti egy ma-
gasztos munkába.

Míg a játékosanyag könnyöradamányai
csak rövid időre töröltek ki a szegény ember
szeméből a nyomor könnyeit, e téren
tervszerű és biztos munkával elebe dolgoz-
hatunk e könnyeknek és megalapozhatjuk a
tartós jólétet.

Asszonyoknak való munka, kiket első-
sorban a szív vezet.

A szervezeten társadalmi életünk kö-
vetkeztében a legkiválóbb szellemi tőkék
rekedtek a konyha és gyermekszoba szűk
falai közé, honnan az egyesületi forma ki-
váltathatja azt és kincsévé teheti a köz-
életnek.

Az idők megnehezített járása előké-
szítette nálunk a talajt az egyesületi munká-
kajához. Mindnyájan kivétel nélkül érezzük
a segítőre szükségességét. Előttünk csak
sikerült külföldi példák állanak.

Nagykörös asszonyaira nem csekélyebb
feladat hárulik, mint az annyira bevált
idegen intézmény nálunk megfontolása. A mi
viszonyaink közé ígygyrnál, magyarrá
tenni és asszimilálni.

A nagykörös Gazdasági Egyesület által
kezdeményezett és a földművelésügyi
kormány által létesített gyümölcs- és zöldség-
feldolgozó tanfolyam kiálltása a Gazdasá-
gasszonyok Egyesülete részére máris egész
munkaprogramot ad. A termények földelo-
gozása és értékesítése révén egy új keresi-
seti ágra, egy tetemes jövedelmi forrásra
tehetünk szert. Városi asszonyaink társadalmi
életébe új tartalmat vihetünk be. Az egyesületi szerve-
zet, az egyesületi élet révén azok az asszonyok, kik eddig rátermett-
ségük nélkül fogva kincsei voltak a szűkebb
családnak, kincsei lesznek az egész városnak
és uttörő példát szolgáltató munkásságuk
révén az egész nemzetnek.

Elismerés, hála és áldás fogja munká-
jukat kíséreni. **Czegledi Tivadar.**

— Az iskolai oktatás ügye. A kul-
tusztisztviszt a közigazgatási bizottságokhoz
terjedelmes rendeletet bocsátott ki, amelyben
a népiiskolai oktatásnak a mult évinél nagyobb
mértv biztos tását kívánja. A mult évben a
közoktatás csak erősen szűkített keretek kö-
zött folytatható, azonban a háborúnak most
kezdődött második évében a közbizonyosok
már megállapodtak a szűkítésről is, a mely
a határokon dülő harcok idején a nyugodi
kulturális munkásság kifejtésére bontólag
hatott, a harcsternek az ország határaitól mind
meszebb való eltolódásával s a győzelmek
szakadatlan láncolatával végleg megszűnt.
Az iparos- és kereskedőtanácsok olákoról
külön fog intézkedni a miniszter.

Főhadiszállásunk hivatalos jelentése.

Második nagy galiciai áttörés. — A szövetségeseink győzelmesen
üldözik az oroszokat Kelet-Galiciából. — Több mint 10,000 fogoly.

(A N. és V. eredeti távirata.)

Budapest, augusztus 29.

Hivatalos jelentés.

Északkeleti hadszíntér:

Wladimir-Wolynsk jnél és a Zlota-Lipa mentén kiv vott sikereink 250
kilométer kiterjedést harcvonalon törték meg az ellenség erejét. Mindenfelé
égg községek és feldukt telepek jelzik az oroszok visszavonulásának útját.
Foglyaink száma 10,000-re emelkedett.

Báró Pflanzler-Baltin lovassági tábornagy csapatai, melyek közül a teg-
napelőtti áttörésnél kiróbrált horvát erdek és a Frigyes főherceg tábornag-
yog nevét viselő 52. császári és királyi gyalogezred vezítéségük újabb bizony-
nyítékait szolgáltatották, Bucac felé üldözik az ellenséget.

Gróf Bothmer tábornok német, magyar és osztrák csapatokból álló
hadserége Podhajcen át és Zborow felé nyomul elő.

Zlocow városát, amelyet az oroszok felgyújtottak, Böt-m-Ermolli lo-
vassági tábornok hadserége szállta meg.

Puhalo tábornag hadteste az ellenség több hátvédjét vetették
vissza és nyomon követik a Luck felé visszavonuló oroszokat.

Kobrinnál, ahol szövetségeseink folytatólag tört nyertek, már csak az
északkelet felé vezető utak állanak az oroszok rendelkezésére. Magyar-osztrák
csapatok Szeresow vidékén elérték a Bielowieskaja-Puszcza délkeleti szélét.

Délnyugati hadszíntér:

Az Isonzo arcvonalon az olaszok elszigelt támadásainak kiterjedése
és hevesége tegnap növekedett, de mint rendszeren, sehoh sem értek el cred-
ményt. A doberdói s kon késő este és a Monte dei sei Busi ellen irányított,
erős tüzéségi tűzzel előkészített támadást visszavertük. Dél előtt két mozgó
népfölkelő ezred négy rohamot intézett a Monte San Michele ellen. Az olaszok
behatoltak egyes helyeken lövészárkainkba, de mindenütt súlyos vesz-
teségekkel újra kiverettek. Az ellenség a görzi hídfő ellen nemrég aknatá-
madást kezdett, de aknavetőink és útegeink a harcvonalunk közlebe férföz
összes aknákat megsemmisíttek. A tolemini hídfő egész nap heves tüzés-
ségi tűz alatt állott; azt két ezred és két alpini zászlóaló rohama követte. A
meink a támadókat kezítésában visszaverték. Hasonlóképen nem volt sikere
a Tolmeintől nyugatra levő hid és az etől az átkelő ponttól északra eső
területek elleni több rendbeli támadásnak, valamint a Mrzil Vrh Sijeme harcvonal
elleni négy támadásnak sem. A Flitsch körüli terület ellen tekintélyes
hadörövel megsemit támadás holtpontra jutott; itt, mint általában mindenütt,
hadállásaink bátor védelemzőik birtokában maradtak. A karinthiai határon
meglehető csend uralkodik. A tiroli határvidéken a tüzéségi harcok változó
heveséggel tovább folynak.

Höfer altábornagy,

a vezérkar főnökének helyettese.

Jelentés a német főhadiszállásról.

(A N. és V. eredeti távirata.)

Berlin, augusztus 29.

A nagy főhadiszállásról jelentik:

Nyugati hadszíntér:

Lényeges esemény nem történt.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadcsoportja: Kovnától délkeletre az ellenség
makacs ellenállását megtörtük. Csapataink követik a visszavonuló oroszokat,
a nyugatról keletre eltérő erdős területen áthatolunk, tovább délre, üldöz-
és közben elértük a Dombroy-Grodeck-Narewka szakasz (Narew város-
tól Keletre) vonalat.

Lipót bajor herceg tábornagy hadcsoportja: A bialovicskai erdőségen
át üldöző hadcsoport jobbszárnyával Szeresowhoz közeledik.

Mackensen tábornagy hadcsoportja: Hátvédharcok között az oroszok
egészen a Paddubno (a pryzani ország mentén) Tewli-Kobrin vonalig
szorítottuk. Dél felől a mocsárvidéken át előrenyomuló csapataink az ellen-
séget majdnem Kobrinig üldözték. Az oroszok, hogy állásaikat leplezzék,
csapatainkat és népünket a legmélyebb undorral eltöltő lelketlenséggel táma-
dásainkkal szembe kergették a lakosság ezreit, saját honfitársaikat, köztük sok
asszonyt és gyermeket is. Tüzeleségek közül akaratlanul is néhány áldozat-
ot követelt.

Délkeleti hadszíntér:

A szövetséges csapatok tegnap a vert ellenséget a Pomorzan-Koni-
uchy-Kozova vonalon túl és a Koropiec-szakasz mögé vetették vissza.

Legfőbb hadvezetőség.

Kiadó föld.

Papp Józsefnek a Fekétén levő tanyás földje Somogyi Balazs ur szomszédságában Szent-Mihály napjától haszonbérbe vagy esetleg feléből is kiadó. Értekezni lehet IV. ker. 383. sz. alatt a tulajdonossal. 2-3

Benke Ferencnek a belső Tázerdőben Beretvás János és Pécsi Bodog timár urak szomszédságában, a cegledi-út mellett 2 hold 25 n.-ől jó karban levő szőlő és szántó földje — rajta jó épülettel és kuttal — terméssel együtt is eladó; értekezni lehet VI. ker. 263. szám alatt. 11-12v.

Kiadó házak.

Vizi Jánosé I. ker. 172. sz. házánál egy szoba, konyha, éleškamra, pince, padlás haszonbérbe kiadó; értekezni lehet a fenti szám alatt. (Csirkepiac-ter).

Özv. Valkó Jánosénál 1 szoba és konyha nov. 1-re kiadó; értekezni lehet X. ker. 139. sz. alatt.

A főgimn. szomszédságában, X. kerület 181. sz. ház eladó, esetleg haszonbérbe kiadó. Mely áll négy egymásba nyíló szoba, 1veges folyosóval, tágas konyha, éleškamra és más szükségessé meliéképületekből. Értekezni lehet a helyszínen a tulajdonossal, vagy a lap kiadóhivatalában.

Eladó házak.

Bán Korsós László X. ker. 126 sz. háza, mely áll 3 szoba (melyben egy üzlet van), egy konyha, éleškamra, sertésöl és nagy kocszinál, egy különálló épület elkerített udvaron, egy szoba, konyha és istállóból, konyhakerítel eladó; értekezni lehet a tulajdonossal.

Komonyi Kálmánnak IX. ker. 76. számu háza örök áron eladó, 2-6

T. Kovács Adámnak a Fekétén, a feketei iskola dűlőben Mágocsi tanítóhely asszony szomszédságában 15 hold szántó föld birtoka örök áron eladó, elemekelés esetén szeptember 29-től haszonbérbe kiadó. A Pócoki bánomban harmadfél hold szőlő és gyümölcsöse és a reformatus temető mellett, a rakodó kert szomszédságában 1 hold szántó földje eladó. Ugyazintén V. ker. 196. számu háza, mely áll 3 szoba, konyha, kamra, hízaló és meliéképületekből, tágas udvarral örök áron eladó; értekezni lehet a tulajdonossal a fenti szám alatt.

Fazekas József Szolnoki-utca 13 szám alatti házánál 2 utcai szoba, konyha, zárt pincével, fűskamrával nov 1-től haszonbérbe kiadó.

Inokai Tóth Dénes VII. ker., Hajnal-ut. 146. sz. alatt levő 650 négyzetööl területen fekvő háza és telke, mely áll 2 különálló kényelmes lakásból, egyikben 4 szoba, éleškamra, zárt folyosó, aliatuk nagy kettes pince, másikban 2 szoba, 1 konyha, továbbá 1 alsó konyha, kamra és istállóból álló meliéképületekből, nagy gazdasági udvarral és mintegy 100 négyzetööl területű csemege szőlős és 350n.-ől területű jövedelmező gyümölcsös kertből esetleg 3 részben is, 2 rész épületekkel, 1 rész pedig házhelynek, igen kedvező fizetési feltételek mellett eladó, értekezni lehet a tulajdonossal a helyszínen vagy az íródn.

Nagyverdel

krumpli és egyéb termékek eladása.

A nagyverdőben levő feles krumpli és egyéb termékek a nagyverdőben a helyszínen f. évi szeptember hó 6-7. napjain és esetleg még 8-dikán is nyilvános árverésen fognak eladatni készpénz fizetés mellett. Az árverés mindegyik napon délelőtt 9 órakor kezdődik. Gyülekezési hely az erdőszéli lakás.

Nagykőrösön, 1915. aug. 27.

Szappanos Sándor
erdőügyi bizottsági elnök.

A városi mintakeritben

3200 drb szőlő szállító fedeles kosár van raktáron eladó: ára 100 darabonként 30 korona. 25 hektőliter ó sillerből is van eladó. Megrendelhető s a helyszínen átvethető

Ady Károly
városi mintakeritészénél.

Hirdessen A „NAGYKÖRÖS és VIDEKÉ”-BEN.

Vegye meg

okvetlenül **minden kedden, csütörtökön = vasárnap a**

„Nagykőrös és Vidéke“

cimű gazdasági és politikai lapot. =

Minden száma érdekes és csak =

hétköznapi 4 fillér, vasárnap 10 fillér az ára.

A Nagy Háboru
írásban és képmen.

Kapható:

Székely Albert
könyv- és papírkereskedőben

Egy fizetési ára
40 fillér.

Magyar-Orosz nyelvtan

kapható

Székely Albert

könyvkereskedésében. **Ára 60 fill.**

A buzáért, rozsert, kétszeresért, árpaért és zabért követelhető legmagasabb árak.

A terület megnevezése	B U Z A			ROZS		KÉT-SZERES		ÁRPA		ZAB	
	legmagasabb ára métermázsánként (100 kilogramm)										
	aug. 1-től aug. 10-ig beárólag	aug. 11-től aug. 21-ig beárólag	aug. 21-ike utáni időben	aug. 1-től	aug. 10-től jul. 10-től kezdve	aug. 1-től jul. 10-től kezdve	aug. 1-től jul. 10-től kezdve	aug. 1-től jul. 10-től kezdve	aug. 1-től jul. 10-től kezdve	aug. 1-től jul. 10-től kezdve	aug. 1-től jul. 10-től kezdve
Nagykőrös város területe	K 38.50	I 37.50	F 36.50	K 29	K 28	K 28	K 28	K 28	K 28	K 28	K 28

Mindenféle
gazdasági gépek:

U. M.

Bächer ekék, Melichár vetőgépek, Tárcsás boronák, mérlegek és ehhez való súlyok,
a legolcsóbb árakon beszerezhetők;

NEU JAKAB gabonakereskedő gazdasági gépraktárában.